

Prof. dr. Irene van Staveren,
Erasmus Universiteit Rotterdam

DE MORALISERENDE OVERHEID:

BIG BROTHER IS NUDGING YOU?

Zwarte Cross 2014

Nudgen = gedrags beïnvloeding
via het onbewuste

Inspelen op het onbewuste doen
we allemaal:

- ⦿ Op marktplaats
- ⦿ Op Facebook
- ⦿ In de reclame

**je
vriend
kan
de
was
doen.**

... MAAR MAG DE
OVERHEID DIT OOK?

Zo doet de overheid dat al ...

... en zo op een
school in Hengelo ...

..... maar mag dit ook?

1. Werkt nudging wel altijd?

... soms zijn nudges onbedoeld ...

en hebben ze juist het tegenovergestelde resultaat ...

2. Tassen nudges de waarden van burgers aan?

- ⦿ Mag je niet gewoon lekker dik zijn?
- ⦿ En je niet registeren in het donorregister?

... dat bepalen we zelf toch wel?

3. Zijn nudges wel in het belang van burgers?

- ⦿ Dikke mensen krijgen meer ziektes en gaan eerder dood
- ⦿ Bij te weinig organen gaan steeds meer patienten op de wachtlijst dood

... maar zijn dit voldoende argumenten?

Advies van de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling:

- ◎ OPEN: - nudges moeten niet stiekem zijn
 - kosten mogen geen doorslaggevend argument zijn
 - ze moeten je helpen om verleidingen te weerstaan
- ◎ REFLECTEREN: nudges moeten mensen aan het denken zetten over hun gedrag
- ◎ INVLOED: burgers moeten zeggenschap houden: klaagloket
- ◎ LEREN: we moeten nog veel leren over nudges: uitwisseling van ervaringen

Conclusie

Soms is een verbod of belastingheffing beter dan een nudge, zeker bij *omstreden* beleidsonderwerpen:

- ⦿ Niet stiekem
- ⦿ Stelt een duidelijke grens voor iedereen

... laat je niet zomaar nudgen!